

23.3.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 38/2021)

Esityksessä ehdotetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaista muuttamista. Ravitsemisliikkeiden tilat suljettaisiin asiakkailta kolmen viikon määräajaksi niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Lain väliaikainen muutos olisi saman sisältöinen kuin nykyisessä laissa säädetty väliaikainen muutos, jonka voimassaolo päättyy 28.3.2021. Esitys annetaan perustuslain 23 §:n mukaisena tilapäisenä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti ja olemaan voimassa 18.4.2021 saakka.

Sulun jatkamisen vuoksi on muutettava sulun jälkeistä sääntelyä

Esityksen mukaan ravitsemisliikkeiden 9.3 alkanutta sulkua pidennettäisiin 18.4 saakka. Sulun jatkamista perustellaan tartuntamäärien kiihtymisen takaisemisella. Korostamme, että sulkujen on oltava viimesijainen keino tartuntojen leviämisen estämiseksi. Myös yritysten kannalta tärkeää, että tartuntojen leviäminen saadaan estetyksi. Jatkuva rajoitusten tiukentaminen ja löysääminen on kuitenkin yritysten kannalta kestäväntöntä. Sulun päätyttyä ravitsemistoimintaa koskeva rajoitussääntely on toteutettava siten, että toimintaa on tosiasiallisesti mahdollista harjoittaa ja suunnitella myös pidemmällä aikavälillä.

Ehdotetun lain olisi tarkoitus olla voimassa kolmen viikon ajan. Sääntelyn voimassaolon päätyttyä ravitsemisliikkeisiin sovellettaisiin tartuntatautilain rajoitussäännöksiä. Eduskunnan käsittelyssä olevan esityksen (HE 32/2021) mukaan ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitettaisiin aiempaa tiukemmin ravitsemisliikkeiden sulkemisen päätyttyä. Nykyistä tiukemmat rajoitukset koskisivat ravitsemisliikkeiden asiakasmääriä-, sekä aukiolo- ja anniskeluaikoja. On huomattava, että sääntelyn tiukennuksien vuoksi aitoa mahdollisuutta avata ravitsemusliikkeitä sulkusääntelyn päättymisestä huolimatta ei välttämättä synny. Alan toimijoiden näkökulmasta ravitsemistoimintaa koskevien tartuntatautilain mukaisten rajoitusten osalta ollaan jo nyt maksimissa.

Katsomme, että sulun jatkaminen pakottaa muuttamaan sulun jälkeiseksi ajaksi esitettyjä sääntelyn tiukennuksia ja tartuntatautilain mahdollistamia enimmäisrajoituksia. On selvää, että sulun pidentäminen muuttaa välttämättömyysharkintaa esitettyjen tiukennusten tarpeeseen. On huomioitava, että monelle toimijalle tiukennetut rajoitukset käytännössä tarkoittavat ravitsemisliikkeiden sulkua, sillä liian tiukkojen rajoitusten seurauksena liikkeitä ei olisi mahdollista tai kannattavaa avata. Esitettyjen enimmäisrajoitusten käyttöönotto johtaisi siten samaan lopputulokseen kuin sulkusääntely ja siten sallisi ravitsemisliikkeiden avaamisen vain näennäisesti.

Katsomme, että sulkemisen jälkeisiä sääntelyn tiukennuksia on lievennettävä sulkusääntelyn pidentämisestä johtuen. Toimialalle tulee antaa aito mahdollisuus avata toimintaansa terveysturvallisuudesta huolehtien sulun päätyttyä. On huomioitava, että tiukennettujen enimmäisrajoitusten käyttöönoton seurauksena esimerkiksi illallisravintolatoiminta ei olisi mahdollista. Katsomme myös, ettei ravitsemisliikkeiden ulkotiloihin tulisi ulottaa samanlaisia rajoituksia ottaen huomioon, että ulkotiloissa tartuntariski on katsottu matalammaksi.

Sulku merkitsee monelle tulojen täydellistä tyrehtymistä kulujen jatkaessa juoksemistaan. Vahingot kertaantuvat sulkua pidennettäessä. Jotta välttäisiin elinkelpoisten ja työllistävien yritysten konkurseilta on varmistettava, että ravintolat saavat kompensatiota rajoituksista aiheutuvista vahingoista. Sulusta aiheutuvat vahingot ja kustannukset on korvattava yrityksille nopeasti ja kattavasti.

Kompensaatioiden osalta katsomme, että laista tai viranomaisten päätöksestä johtuvassa elinkeinotoiminnan rajoittamisessa tulisi pienten ja mikroyritysten muiden kulujen omavastuuosuuden olla pienempi kuin esitetty 30 prosenttia. Lisäksi näkemyksemme mukaan perustuslakivaliokunnan esittämä kohtuullinen kompensatio edellyttää, että yritykselle suoritettava muiden kulujen korvaus määräytyisi siten, että muut kulut huomioitaisiin kerrottuna kiinnipidon kohteena olevan liiketoiminnan osuudella ja kertomella 0,9. Tällöin korvauksen määrä olisi esitetyn 70 prosentin sijaan 90 prosenttia korvattavista muista kuluista.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija